

Çevre ve Orman Bakanlığından:

**Trafikte Seyreden Motorlu Kara Taşıtlarından Kaynaklanan Egzoz Gazı
Emisyonlarının Kontrolüne Dair Yönetmelik**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, trafikte seyreden motorlu kara taşıtlarından kaynaklanan egzoz gazlarının neden olduğu hava kirliliğinden ve tehlikelerinden, canlıları ve çevreyi korumak amacıyla egzoz gazı kirleticilerinin azaltılmasını sağlamak ve ölçümler yaparak kontrol etmek üzere gerekli usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik halen trafikte bulunan dört ve daha fazla tekerlekli yolcu ve yük taşımaya mahsus iş makineleri, tarım ve orman traktörleri, motosikletler ve mopedler hariç karayolu motorlu taşıtlarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8 inci maddesine, 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesine, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 30 uncu maddesine ve 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen:

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Karayolu: Trafik için kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, yol, otoyol, köprüler ve benzeri yapı ve alanları,

Motorlu taşıt: Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan ve makine gücüyle yürütülen aracı/taşıtı,

Duman: Taşıttın egzoz borusundan çıkan, tam yanmış veya yanmamış yakıt zerreciklerinin meydana getirdiği siyah, gri-beyaz veya mavi renkli aerosolü,

Absorbsiyon katsayısı: Duman koyuluğunu gösteren ve egzoz gazı içinden geçen ışığın soğurması ile ölçülen katsayıyı,

Pozitif ateşlemeli benzin motorlu taşıt: Benzin ile çalışan, buji ateşlemeli motora sahip taşıtı,

Sıkıştırma ateşlemeli dizel motorlu taşıt: Dizel yakıtı ile çalışan, sıkıştırma ile ateşlemeli motora sahip taşıtı,

LPG (Sıvılaştırılmış petrol gazı) veya NG (Doğal gaz) yakıt kullanan taşıt: Tahrik sisteminde LPG (Sıvılaştırılmış petrol gazı) veya CNG (Sıkıştırılmış doğal gaz), LNG (Sıvılaştırılmış doğal gaz) kullanımı için özel teçhizat ile donatılmış bir taşıtı (Bu tür LPG veya NG'li taşıt tek yakıtlı veya iki yakıtlı taşıt olarak tasarlanabilir ve imal edilebilir),

Egzoz gazı: Bir motorlu taşıttın egzoz borusundan çıkan gazı,

Egzoz gazı kirleticileri: Egzoz gazında bulunan ve çevreyi kirleten bileşenleri,

Egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonu: Motorlu taşıtların sadece egzoz gazı emisyon ölçümlerinin yapıldığı TS 12047'yi sağlayan sabit istasyonları veya TS-EN 45004'ü sağlayan araç muayene istasyonlarını,

Motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatı: Trafikte seyreden taşıtlar için yapılan egzoz gazı ölçümü sonunda, kirletici miktarları tayin edilen sınırlar içinde kalan taşıtlara verilen belgeyi,

Egzoz gazı emisyon ölçüm pulu: Trafikte seyreden taşıtlar için yapılan egzoz gazı ölçümü sonunda, kirletici miktarları tayin edilen sınırlar içinde kalan taşıtlara verilen pulu,

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi: Egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarına egzoz gazı emisyon ölçüm yapabilme yetkisi veren ve Bakanlıkça düzenlenen belgeyi,

Protokol: İl Çevre ve Orman Müdürlüğü ile egzoz emisyon ölçümünü gerçekleştiren istasyon işleteni arasında imzalanan ve valilik makamı tarafından onaylanan sözleşmeyi,

Katalitik dönüştürücü: Egzoz gazındaki kirleticileri zararsız veya daha az zararlı bileşenlere dönüştürmek amacıyla bir taşıtın egzoz sistemine yerleştirilen reaktörü,

OBD(On Board Diagnostic) sistemi: Bilgisayar hafızasında bulunan arıza kodları vasıtasıyla muhtemel hata alanını tanımlayabilen, emisyon kontrolü için kullanılan araç üzerindeki teşhis sistemini,

Lambda değeri: Gerçek hava/yakıt oranının teorik hava/yakıt oranına bölünmesi ile bulunan değeri,

Duman koyuluğu: Egzoz gazı içerisinde bulunan, şeffaf olmayan parçacıkların, gazdan geçen ışığın aydınlatma şiddetini (aydınlanan birim yüzey için ışık akısını) azaltma yüzdesini (Tam şeffaf gaz için duman koyuluğu % 0'dır. Işığı tamamen absorbe eden, yani geçirgen olmayan gaz için duman koyuluğu % 100'dür.),

Taşıt sahibi: Taşıt için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişiyi,

İşleten: Taşıt sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya taşıtın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehini gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişiyi (ilgili taraftan başka bir kişinin taşıtı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve taşıt üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.),

Trafik zabıtası: İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun verdiği görev ve yetkileri yerine getirmekle yükümlü olan memurları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Egzoz Gazı Emisyon Ölçümleri

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi alabilecek istasyonlara ait kriterler

Madde 5- TS 12047 Yetkili Servisler-Motorlu Araçlar için Kurallar Standardını sağlayan sabit istasyonlara veya TS-EN 45004 Çeşitli Tipteki Muayene Kuruluşlarının Çalıştırılmaları için Genel Kriterler Standardını sağlayan araç muayene istasyonlarına Bakanlıkça düzenlenmiş egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilir. Tanımlanan bu istasyonlara ait mobil taşıtlar egzoz gazı emisyon ölçümü yapmak için kullanılmaz.

Bu Yönetmelikte belirtilen hususların yanı sıra TS 12047'ye uymayan yetkili servislerin veya TS-EN 45004'e uymayan araç muayene istasyonlarının da egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgeleri Bakanlıkça iptal edilir.

Egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırma periyotları

Madde 6- Taşıtlar, bu Yönetmeliğin (Ek-1)'inde belirtilen sınıflar esas alınmak kaydıyla cinslerine, kullanılma amaç ve şekillerine uygun olarak aşağıda belirtilen periyotlarda egzoz emisyon ölçümüne tabi tutulur:

a) Hususi otomobiller ilk üç yaş sonunda ve devamında her iki yılda bir.

- b) Resmi otomobiller ilk iki yaş sonunda ve devamında yılda bir.
- c) Diğer motorlu taşıtlar ilk bir yaş sonunda ve devamında yılda bir.
- d) Trafikte seyreden tüm motorlu taşıtlar on yaş sonunda yılda bir.

Taşıtların trafiğe çıkışından sonraki muafiyet süresinin bitim tarihinden itibaren bir ay içerisinde egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırılması zorunludur. Takip eden emisyon ölçümleri ise taşıtların trafiğe çıkış tarihi esas alınarak uygulanır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm esasları ve sınır değerleri

Madde 7- Egzoz gazı emisyon ölçümü için aşağıdaki usul ve esaslar ile sınır değerler uygulanır:

a) Pozitif ateşlemeli benzinli motorlara sahip motorlu taşıtlar;

1) Lambda sondası kontrollü üç yollu katalitik konvertör gibi bir emisyon kontrol sistemi ile kontrol edilmeyen egzoz gazı emisyonlarında:

1.1) Test öncesinde sistemde bir sızdırma kaçak olup olmadığının kontrolü için egzoz sisteminin gözle muayenesi yapılır.

1.2) Üreticisi tarafından takılmış emisyon kontrol aksamı varsa, bunların tam ve tatminkar bir durumda olduğunun, bir kaçak olmadığının tespiti için gözle muayene yapılır.

Taşıtların, üreticisinin tavsiyeleri dikkate alınarak, makul bir süre motorun çalıştırılmasından sonra motor rölanti devrinde iken (yüksüz) egzoz gazındaki karbon monoksit miktarı ölçülür. Egzoz gazındaki azami müsaade edilebilir karbon monoksit miktarı taşıt üreticisinin belirttiği gibidir. Böyle bir bilgi yoksa, karbon monoksit miktarı bu maddenin (Tablo 1)'indeki değeri geçemez.

2) Lambda sondası kontrollü üç yollu katalitik konvertör gibi bir emisyon kontrol sistemi ile kontrol edilen egzoz gazı emisyonlarında:

2.1) Test öncesinde sistemde bir sızdırma kaçak olup olmadığının kontrolü için egzoz sisteminin gözle muayenesi yapılır.

2.2) Üreticisi tarafından takılmış emisyon kontrol aksamı varsa, bunların tam ve tatminkar bir durumda olduğunun, bir kaçak olmadığının tespiti için gözle muayene yapılır.

2.3) Taşıtların emisyon kontrol sisteminin verimliliği için taşıt emisyon kontrol sistemindeki katalitik dönüştürücü verimi ya standarttaki şekilde veya üretici tarafından teklif edilerek tip onayı sırasında kabul edilen metot ile egzoz gazında lambda değeri ve karbon monoksit ölçülerek belirlenir.

Böyle bir bilgi yoksa veya tip onayı veren yetkili mercii bunu referans değer olarak kabul etmiyorsa, karbon monoksit miktarı bu maddenin (Tablo-1)'indeki değeri geçemez.

(Tablo- 1): Trafikte kullanılmakta olan benzin motorlu taşıtlarda karbon monoksit sınır değerleri:

TAŞITA AİT BİLGİ	Karbon Monoksit (hacimce %)
Egzoz sisteminde katalitik dönüştürücü ve benzeri emisyon kontrol donanımı olmayan taşıtlar	
Rölantide	
1/10/1975'den öncekiler	6
1/10/1975-1/10/1986 arasındakiler	4,5
1/10/1986 sonrakiler	3,5
Egzoz sisteminde katalitik dönüştürücü ve benzeri emisyon kontrol donanımı olan taşıtlar	
Rölantide (<2000 min ⁻¹) *	
Taşıt üreticisinin belirlediği bir CO miktarı yok ise	En fazla 0,5
70/220/AT Yönetmeliğinin 98/69/AT değişikliğine göre tip onayı alan taşıtlar veya 2003 model yılından itibaren	En fazla 0,3
Yüksek Rölantide (≥ 2000 min ⁻¹)	
Taşıt üreticisinin belirlediği bir CO miktarı yok ise	En fazla 0,3
70/220/AT Yönetmeliğinin 98/69/AT değişikliğine göre tip onayı alan taşıtlar veya 2003 model yılından itibaren	En fazla 0,2

Lambda değeri, üreticisinin belirlediği şartlara göre 1+/- 0,03

* 70/220/AT Direktifinin 98/69/AT değişikliğine göre OBD sistemine sahip taşıtlarda alternatif olarak OBD sisteminin doğru çalışıp çalışmadığının kontrolü de gerçekleştirilebilir.

3) Bu maddenin (a) grubuna giren yanma sisteminde LPG veya CNG/LNG kullanan ve egzoz sisteminde katalitik dönüştürücü ve benzeri emisyon kontrol donanımı olan/olmayan pozitif ateşlemeli motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümü LPG veya CNG/LNG ile de tekrarlanmalı ve CO hacimce bu maddenin (Tablo-1)'inde belirtilen sınır değerlere uymalıdır.

b) Sıkıştırılmalı ateşlemeli dizel motorlara sahip motorlu taşıtlar;

Vites levyesi boşa ve debriyaj kavramadıkça serbest ivme süresince (yüksüz rölantiden kesme hızına kadar) egzoz gazının duman koyuluğunun ölçülmesi yapılır. Mekanik pompalı taşıtlarda, ölçümler öncesinde taşıtın püskürtme pompasında bulunması gereken mühür kontrol edilir.

1) Taşıtın ön hazırlığı:

Deney ön hazırlık olmaksızın da yapılabilir, ancak güvenlik nedeniyle motorun ısınmış ve mekanik durumunun tatmin edici durumda olduğu kontrol edilmelidir. Ön hazırlık aşağıdaki gibi yapılır;

1.1) Motor, tamamen ısınmış olmalıdır. Yağ seviyesi kontrol çubuğu tüpüne yerleştirilen bir sonda ile ölçülen en az 80°C lik yağ sıcaklığı veya normal çalışma sıcaklığı daha düşükse, normal çalıştırma sıcaklığı veya en azından kızıl ötesi radyasyon seviyesi ile ölçülen motor bloğu sıcaklığı eşdeğer bir seviyede olmalıdır. Taşıtın üretimine bağlı olarak bu ölçüm uygulanabilir görülüyorsa, motorun normal çalışma sıcaklığına erişmesi beklenir. Bu motor soğutma fanı çalıştırılarak da sağlanabilir;

1.2) Egzoz sistemi, en az üç serbest ivme çevrimi veya eş değer bir yöntem ile temizlenmelidir.

2) Deneylerin yapılması:

2.1) Sızdırma olup olmadığının kontrolü için motorlu taşıtın egzoz sisteminin ilgili parçalarının gözle muayenesi yapılmalıdır.

2.2) Motorun ve takılmış herhangi bir turbo-beslenme (turbo-şarj) tertibatının, her bir serbest ivme devri başlatılmadan önce rölantide olması gerekmektedir. Ağır tonajlı dizeller

için ise bu durum, gaz pedalının serbest bırakılmasından sonra en az 10 saniyelik bir bekleme yapılmasını gerektirmektedir.

2.3) Her bir ivme çevrimini başlatmak için, püskürtme pompasından azami besleme sağlamak amacıyla gaz pedalına tam ve devamlı olarak (bir saniyeden az), fakat sert olmayacak bir şekilde basılmalıdır.

2.4) Her bir serbest ivme çevrimi sırasında, gaz pedalı serbest bırakılmadan önce, motor, kesme hızına veya otomatik vitesli taşıtlarda, üretici tarafından belirlenmiş hıza veya böyle bir bilgi yoksa kesme hızının üçte ikisine erişmiş olmalıdır. Bu, örneğin motor hızı gözlenerek veya gaz pedalına ilk basma ile serbest bırakma arasında yeterli bir süre geçmesine izin vererek bu Yönetmeliğin (Ek-1)'inin 1 inci ve 2 nci bentlerinde belirtilen taşıt kategorileri için bu süre en az iki saniye olmalıdır.

3) Sınır Değerler:

3.1) Konsantrasyon seviyesi, 72/306/AT sayılı Yönetmeliğine göre belirlenmiş ve serbest ivmelenme durumunda ölçülmüş ve taşıt üzerindeki etikete yazılmış olan seviyeyi geçemez.

3.2) Böyle bir bilgi yoksa absorpsiyon katsayısı bu maddenin (Tablo-2)'sindeki sınır değerleri geçemez.

(Tablo- 2): Trafikte kullanılmakta olan dizel motorlu taşıtlarda absorpsiyon katsayısı sınır değerleri

TAŞITA AİT BİLGİ	ABSORPSİYON KATSAYISI m ⁻¹
-Normal emişli dizel motorlarda	2,5
-Aşırı doldurulmalı dizel motorlarda (Türbo Şarjlı)	3,0

c) En son üç serbest ivme devrinin aritmetik ortalaması sınır değeri aşıyorsa, taşıtlar başarısız kabul edilir.

d) 1/1/1980 tarihinden önce trafiğe tescil edilmiş dizel motorlu taşıtlar, bu maddenin (b) bendinden muaftır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm sonuçları

Madde 8- Egzoz gazı emisyon ölçüm yöntemleri ve sonuçları bu Yönetmelikte tanımlanan standartlara ve sınır değerlere uygun olmak zorundadır. Egzoz gazı emisyon ölçüm sonucu uygun olan taşıt sahibine, sadece Bakanlık tarafından bastırılan egzoz gazı emisyon ölçüm pulu ve egzoz gazı emisyon ruhsatı verilir. Egzoz gazı emisyon ölçümü yapılmayan ve sınır değerleri sağlamayan hiçbir araca egzoz gazı emisyon ölçüm pulu verilmez ve motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatı onaylanmaz.

Egzoz gazı emisyon ölçüm pulu ve motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatı

Madde 9- Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen ölçüm istasyonlarına egzoz gazı emisyon ölçüm pulu ve motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatı Bakanlıkça verilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm bedeli, Maliye Bakanlığınca her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenir. Egzoz gazı emisyon ölçüm bedelinin Bakanlığa ait olan kısmı Bakanlık Döner Sermaye Bütçesine gelir kaydedilir. Motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatı bedelsiz olarak taşıt sahibine verilir.

Taşıttın el değiştirmesi durumunda egzoz gazı emisyon pulunun geçerlilik süresi değişmez.

Bakanlıkça veya çevre ve orman müdürlüğünce ölçüm istasyonlarında yapılacak denetimlerde, bu Yönetmelik ve Bakanlıkça yapılan yasal düzenlemelere aykırılık olması durumunda, istasyona verilmiş olan egzoz gazı emisyon ölçüm pulları il çevre ve orman müdürlüğünce tutanakla teslim alınır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi iptal edilen ölçüm istasyonuna ait işlem görmemiş ölçüm pulu bedelleri illerdeki Bakanlığa ait döner sermaye saymanlıkları aracılığı ile istasyon işletenine iade edilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi

Madde 10- Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen şartları sağlayan istasyon yetkilisinin valiliğe müracaatını takiben, valilik tarafından istasyon yerinde incelenerek, uygun görülmesi halinde valilik ile istasyon yetkilisi arasında protokol imzalanır ve egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi ücreti belirtilen hesaba yatırılır. Bakanlığa, TS 12047 belgesi veya TS-EN 45004 belgesinin noter onaylı bir sureti, protokolün bir örneği ve yetki belgesi ücretinin ödendiğine dair belgenin gönderilmesini müteakip Bakanlıkça uygun görülen istasyon için egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi düzenlenir ve istasyon yetkilisine verilmek üzere valiliğe gönderilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi sadece bir istasyon için geçerlidir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi almış olan istasyonlar yetki belgesi geçerliliği devam ettiği sürece yetki belgesi bedeline ilişkin yapılan düzenlemelerden muaftır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesinin, istasyondan ayrı olarak tek başına devredilmesi mümkün değildir. Ancak, verildiği tarihteki şartlara uygunluğu yetki belgesi ile kanıtlanan ölçüm istasyonunun satış/kiralama yoluyla el değiştirmesi halinde, yeni malik/zilyet ile yeniden protokol yapılması ve yetki belgesinin yeni malik/zilyet adına yeniden düzenlenmesi gerekir. Ayrıca, egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesinin devrinde olacak isim değişikliğinden dolayı yeniden egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi ücreti alınmaz. Ancak durum Bakanlığa bildirilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi iptal edilen ölçüm istasyonlarına Bakanlıkça yeniden yetki belgesi düzenlenmez.

Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen şartları sağlayan istasyonlar için düzenlenen egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesinin geçerlilik süresi düzenlendiği tarihten itibaren üç yıldır. Talep halinde yeterlilik koşulları devam ediyorsa egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi yenilenir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi tutarı her yılın Aralık ayında Bakanlıkça ilan edilir. Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi bedelleri Bakanlık döner sermaye bütçesine gelir kaydedilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm cihazları kriterleri

Madde 11- Pozitif ateşlemeli benzin motorlu taşıtlarda egzoz gazı emisyon ölçümlerinde kullanılacak ekipman ve cihazlar TS ISO 3930'a, sıkıştırılmalı ateşlemeli dizel motorlu taşıtlardaki egzoz gazı emisyon ölçümlerinde kullanılacak cihazlar ise 72/306/AT Yönetmeliğinde tanımlanan özelliklere uygun olmak zorundadır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm cihazlarının kalibrasyonu TS 12361'de belirtilen usullerden birisi ile yapılmış olmalıdır.

Ölçüm cihazlarının Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Ulusal Meteoroloji Enstitüsü ve benzeri yetkili kuruluşlarca verilen "Kalibrasyon Sertifikaları"nın bulunması ve bu sertifikaların geçerlilik süresi bitiminden önce yenilenmesi gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yükümlülükler

Motorlu kara taşıt işleteninin yükümlülüğü

Madde 12- Motorlu kara taşıt işleteni, taşıtlarının egzoz gazı emisyonlarını bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen sınır değerlere uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Bu yükümlülüğü yerine getirmek üzere, taşıt işleteni bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen periyotta ve öngörülen tarihlerden önce egzoz gazı emisyon ölçümlerini yaptırmak ve uygun ölçüm sonucunu belgeleyen geçerli egzoz gazı emisyon ölçüm pulunun yapılandırıldığı motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatını taşıtında bulundurmaya zorundadır.

Taşıt işleteni, içinde bulunulan yılın egzoz gazı emisyon ölçümünü yaptırabilmek için bir önceki yılın egzoz gazı emisyon ölçümünü istasyon işletenine ibraz etmek zorundadır. Eğer ibraz edemiyorsa, bir önceki döneme ait egzoz emisyon ölçüm bedelini yasal gecikme faizi ile birlikte ödedikten sonra içinde bulunulan yıla ait egzoz emisyon ölçümünü yaptırabilir. 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 3301 sayılı Kanunla değişik 24 üncü maddesine göre bu gecikme bedelinin tahsiline mahallin en büyük mülki amiri yetkili olup, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre mal memurlarınca tahsil edilir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm işlemi sonucu sınır değerlere uygun çıkmayan taşıt işleteni, taşıtının gerekli bakımını ve egzoz emisyon ölçümünü bir ay içerisinde yaptırmakla yükümlüdür. Bu süre ölçüm yapan istasyonca tutanakla tespit edilerek, tutanağın bir örneği taşıt işletenine verilir. Tutanağın diğer nüshası istasyon işleteni tarafından işlemin takibi amacıyla il'in en büyük mülki amirine gönderilir. Taşıt işleteni bir ay içerisinde aynı istasyonda yapılacak yeniden ölçüm için herhangi bir ücret ödemez.

Egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonu işleteninin yükümlülüğü

Madde 13- İstasyon işleteni, egzoz gazı emisyon ölçüm sonuçları bu Yönetmelikte belirtilen sınır değerlere uygun çıkan taşıt işletenine Bakanlıkça düzenlenen egzoz gazı emisyon ölçüm pulunu, motorlu taşıt egzoz gazı emisyon ruhsatını, hizmetin bedelini belgeleyen makbuz, fatura veya kasa fişini ve egzoz gazı emisyon ölçüm cihazı çıktısını vermekle yükümlüdür.

İstasyon işleteni çift yakıt kullanan motorlu taşıtlarda egzoz gazı emisyon ölçümünü her iki yakıtı göre de yapar, ancak tek bir ölçüm ücreti alınır.

İstasyon İşleteni tarafından, taşıtın bir önceki döneme ait egzoz gazı emisyon ölçümü var ise içinde bulunulan döneme ait emisyon ölçümü yapılır. Eğer yoksa taşıtın emisyon ölçümü yapılmaz. Taşıt işleteni bir önceki yılın egzoz gazı emisyon ölçüm bedeli ile yasal gecikme faizini ödemek üzere il'in en büyük mülki amirine gönderilir, ödendiğine dair belgenin istasyon işletenine ibraz edilmesini müteakip emisyon ölçümü yapılır ve bu belgenin seri numarası ruhsatın ilgili bölümüne işlenir.

İstasyon işleteni egzoz gazı emisyon ölçüm cihazından iki çıktı olarak yazılı sonuçların bir nüshasını taşıt sahibine vermekle, bir nüshasını da ölçüm istasyonunda bilgisayar ve yazılı ortamda düzenleyerek denetimlerde ibraz edilmek üzere iki yıl süre ile saklamakla yükümlüdür. İstasyon işleteni, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptığı taşıtlara ilişkin bilgileri aylık olarak il çevre ve orman müdürlüğüne gönderir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm cihazlarının ulusal ve/veya uluslar arası normlara uygun olmasını ve kalibrasyonunu sağlamakla yükümlüdür. İstasyon işleteni egzoz gazı emisyon ölçümünde kullandığı cihazların teknik özellikleri ile ilgili belgeler ve cihazların periyodik bakım ve kalibrasyonlarının yapıldığına dair raporları yapılacak denetimlerde yetkililere ibraz etmek zorundadır.

İstasyon işleteni şirket unvanında veya adresinde olabilecek değişiklikleri Bakanlığa bildirmek zorundadır.

İstasyon işleteni egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesinin kaybolması durumunda bu durumu Bakanlığa bildirmek ve yeni yetki belgesi almak için başvurmak zorundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Önlemler, Denetim ve Cezalar

Önlemler

Madde 14- Hava kirliliğinin kritik değerlere ulaşması halinde, kritik meteorolojik şartların oluştuğu veya kirliliğin artış gösterdiği bölgelerde, en büyük mülki amirlikçe trafik geçici/sürekli olarak sınırlandırılabilir veya yasaklanabilir.

Taşıtların denetimi ve uygulanacak cezalar

Madde 15- Denetim ve cezalar trafik zabıtaları ile il çevre ve orman müdürlüklerince aşağıda belirtildiği şekilde uygulanır:

a) Trafik zabıtalara yapılan denetimlerde:

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda görev ve yetki verilen trafik zabıtalara yapılacak denetimlerde, görüşü engelleyecek ve çevredekileri rahatsız edecek derecede duman ve/veya gürültü çıkaran taşıtları kullanan sürücüler aynı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri gereğince para cezası ile cezalandırılır. Belirlenen bu şartlara uymayan ve uyumsuzluğu trafik emniyetini tehlikeye düşürmeyecek nitelikte olan taşıtların şartlara uygun duruma getirilmesi için tutanak tutulur ve taşıt işletenine ihtar olunur ve bir aylık süre verilir. İhtar süresi bitiminden itibaren taşıtların uygun duruma getirilmemesinin tespiti halinde, taşıt trafikten men edilir.

b) İl çevre ve orman müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde:

İl çevre ve orman müdürlüğü personelinin egzoz gazı emisyon ölçüm denetimi yapabilmeleri için; trafik zabıta elemanları ile müşterek denetime çıkmaları ve ölçüm cihazları ile taşıtin egzoz gazı emisyon ölçümünü yapmaları gerekmektedir.

Egzoz gazı emisyon ölçüm sonuçlarının bu Yönetmelikte belirtilen sınır değerleri aştığının tespiti halinde, taşıt işletenine taşıtin bakım ve onarımını ve egzoz gazı emisyon ölçümünü yaptırmaması için bir aylık süre tanınır ve bu durum tutanakla tespit edilir. Tutanağın bir nüshası taşıt işletenine verilir, bir nüshası taşıtin tescil edildiği trafik tescil şubesine gönderilir ve diğer nüshası ise il çevre ve orman müdürlüğünde muhafaza edilir. Tutanağın düzenlenmesinden sonra egzoz gazı emisyon ölçümü için tanınan bir aylık süre içinde taşıt işleteni, gerekli ölçümleri yaptırır ve bu süre zarfında olabilecek denetimlerde denetim tutanağını ibraz ederse ceza uygulanmaz. Bu süre sonunda bakım ve egzoz ölçümünü yaptırmayan ve bunu belgeleyemeyen taşıt işletenine 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa istinaden idari para cezası uygulanır. Uygulanan cezaların tahsilatı için hazırlanan tutanak taşıtin kayıtlı bulunduğu il'in il çevre ve orman müdürlüğüne gönderilerek ceza tahsilatı ile ilgili tüm işlemler bu ilde yürütülür.

Taşıtlarda egzoz emisyon ölçüm pulunu bulundurmayan taşıt işletenleri ile bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen sıklık ve süre içinde egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırmaya yükümlülüğünü yerine getirmeyen taşıt işletenlerine, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa istinaden idari para cezası uygulanır.

Egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarının denetimi

Madde 16- Egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi verilen istasyonların bu hizmeti veren bölümleri bu Yönetmelik hükümleri kapsamında Bakanlıkça veya il çevre ve orman müdürlüğünce denetlenir. İstasyonlarda yapılan denetimlerde, yazılı ölçüm sonuçlarının taşıt sahibine verilmemesinin, bu Yönetmelik ve Bakanlıkça hazırlanan konuya ilişkin diğer yasal düzenlemelere uyulmamasının tespiti durumunda, istasyon işleteni yazılı olarak uyarılır ve bir aylık süre tanınarak kusurun düzeltilmesi istenir, devamı halinde ise egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesine mesnet teşkil eden protokol tek taraflı fesih edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Uygulamaya yönelik düzenlemeler

Madde 17- Egzoz gazı emisyon ölçümleri uygulamalarına ilişkin idari, mali usul, esaslar genelge ile belirlenir.

Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde bulunan taşıtlar:

Madde 18- Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde bulunan motorlu kara taşıtlarının egzoz gazı emisyon ölçümleri, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde tanımlanan periyotlar dikkate alınarak ve 7 nci maddedeki egzoz gazı emisyon ölçüm esasları ve sınır değerlerine göre Türk Silahlı Kuvvetlerine ait egzoz gazı emisyon ölçüm cihazları ile yapılır. Sonuçlar garnizon komutanlarınca yılda bir kez Bakanlık taşra teşkilatına gönderilir. Egzoz gazı emisyon ölçüm bilgileri, ölçümü yapılan her taşıt için il çevre ve orman müdürlüklerinden bedelsiz olarak temin edilen motorlu taşıt egzoz emisyon ruhsatına işlenir. Ayrıca, egzoz gazı emisyon ölçüm pulu verilmez.

Geçici Madde 1- a) 1/1/2005 tarihinden itibaren yeni egzoz emisyon ölçüm yetki belgesi için yapılan müracaatlarda, egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarının sabit olması ve TS 12047'yi veya araç muayene istasyonlarının TS-EN 45004'ü sağlaması şartı aranır.

b) 1/1/2005 tarihinden önce sabit ve mobil istasyonlara verilmiş olan egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgeleri (il çevre koruma vakıflarının devrettiği şirketlere verilen yetki belgeleri ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına verilmiş olan izinler dahil) 31/12/2006 tarihine kadar geçerlidir.

c) 1/1/2007 tarihinden itibaren bütün egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarının sabit olması ve TS 12047'yi sağlaması, araç muayene istasyonlarının ise TS-EN 45004'ü sağlaması gerekir.

Yürürlük

Madde 19- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20- Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

Ek-1:

TAŞIT KATEGORİLERİ :

- 1) Yolcu taşımak için kullanılan ve sürücü koltuğu haricinde 8'den fazla koltuğu olan dört tekerlekli motorlu taşıtlar.
- 2) Yük taşımak için kullanılan ve müsaade edilebilir maksimum ağırlığı 3500 kg'dan fazla olan motorlu taşıtlar.
- 3) Taksiler ve ambulanslar.
- 4) Normal olarak karayolunda yük taşımak için kullanılan ve azami müsaade edilebilir ağırlığı 3500 kg'dan az olan tarım ve orman traktörleri haricindeki en az dört tekerlekli motorlu taşıtlar.
- 5) Yolcu taşımak için kullanılan ve sürücü koltuğu haricinde 8'den az koltuğu olan en az dört tekerlekli motorlu taşıtlar.

1 ve 2 numarada yer alan taşıtlar ağır araçlar, 3,4 ve 5 numarada yer alan taşıtlar hafif araçlar sınıfına girer.